

ΠΑΝΟΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ - ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΚΕΔΕ

ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 9-11 (2^{ος} όροφος) ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ:210-8259140-1-FAX: 210-8259235

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Επί του υποβληθέντος στην Ε.Δ.Ε.Υ.Α. ερωτήματος από τη Δ.Ε.Υ.Α. με αρ.πρωτ. εις. 2379/07-09-2017:

ΘΕΜΑ: «Η Δ.Ε.Υ.Α.

1. Νομιμοποιείται να θεσπίζει ρυθμίσεις οφειλών με απόφαση του Δ.Σ. ακόμη και αν δεν υπάρχει ρητή νομοθετική πρόβλεψη;

2. Είναι υποχρεωμένη να συνομολογήσει διακανονισμό με οφειλέτη βάσει του άρθρου 52 του ν.4483/2017; Στην περίπτωση μάλιστα που είναι υποχρεωμένη:

A) τι πρέπει να πράξει με τους διακανονισμούς πελατών που έχουν συνομολογηθεί βάσει αποφάσεων Δ.Σ. και ευρίσκονται σε ισχύ;

B) το πλήθος των δόσεων που αιτείται ο οφειλέτης είναι δεσμευτικό για την επιχείρηση;

3. Είναι η Δ.Ε.Υ.Α. υποχρεωμένη να εφαρμόζει τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.);

4. Νομιμοποιείται η Δ.Ε.Υ.Α. να επιβάλλει προσαυξήσεις ή να απαλλάσσει από αυτές με απόφαση του Δ.Σ.;

5. Υπάρχει κάποιος περιορισμός ως προς το ύψος των προσαυξήσεων που είναι δυνατόν να επιβάλλονται;

6. Υπόκεινται οι οφειλές από παροχή υπηρεσιών ύδρευσης-αποχέτευσης σε παραγραφή;»

κατά τη γνώμη μου προσήκει η εξής απάντηση:

*****

I. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. Σύμφωνα με το ά. 52 του ν.4483/2017 «1. **Οφειλές προς τους δήμους και τα νομικά πρόσωπα αυτών που έχουν βεβαιωθεί ή που θα βεβαιωθούν έως και δύο (2) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος, μπορούν, κατόπιν αιτήσεως του οφειλέτη προς την αρμόδια για την είσπραξη τους υπηρεσία του οικείου δήμου ή του νομικού προσώπου αυτού, να ρυθμίζονται και να καταβάλλονται με απαλλαγή κατά ποσοστό από τις κατά Κ.Ε.Δ.Ε. προσαυξήσεις και τόκους εκπρόθεσμης καταβολής, καθώς και από τα πρόστιμα λόγω εκπρόθεσμης υποβολής ή μη υποβολής ή ανακριβούς δήλωσης ή λόγω μη καταβολής τέλους, ως εξής: α) αν εξοφληθούν εφάπαξ, με απαλλαγή κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%), β) αν εξοφληθούν σε δύο (2) έως είκοσι τέσσερις (24) δόσεις, με απαλλαγή κατά ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80 %), γ) αν εξοφληθούν σε εικοσιπέντε (25) έως σαράντα οκτώ (48) δόσεις, με απαλλαγή κατά ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό (70%), δ) αν εξοφληθούν σε σαράντα εννέα (49) έως εβδομήντα δύο (72) δόσεις, με απαλλαγή κατά ποσοστό εξήντα τοις εκατό (60%), ε) αν εξοφληθούν σε εβδομήντα τρεις (73) έως εκατό (100) δόσεις, με απαλλαγή κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%)».**

Όπως προβλέπεται στο ά. 3 παρ. 2 θ) «**2. Ειδικότερα το Διοικητικό Συμβούλιο αποφασίζει για τη ρύθμιση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων των πελατών της Δ.Ε.Υ.Α.**».

Στο άρθρο 52 παρ.3 του ν.4483/2017 «**Η αίτηση του οφειλέτη για την υπαγωγή στη ρύθμιση υποβάλλεται το αργότερο εντός τεσσάρων (4) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου**».

Εκ των παραπάνω άρθρων συνάγεται ότι η Δ.Ε.Υ.Α. ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου το οποίο ανήκει στους ΟΤΑ (ά. 1 και 3 του ν.4483/2017 εν συνδ. με άρθρο 252 παρ. 4 του ΚΔΚ από το οποίο προκύπτει ότι οι Δ.Ε.Υ.Α. αποτελούν επιχειρήσεις ΟΤΑ) νομιμοποιείται να θεσπίζει ρυθμίσεις οφειλών με απόφαση του Δ.Σ. ως προβλέπεται ανωτέρω εφόσον οι ανωτέρω οφειλές έχουν βεβαιωθεί ή πρόκειται να βεβαιωθούν έως και δύο μήνες από την έναρξη ισχύος του ν.4483/2017(ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου η 28/7/2017) δηλαδή στις 30/09/2017 και εφόσον υποβληθεί η αίτηση για υπαγωγή στη ρύθμιση εντός τεσσάρων μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου δηλαδή μέχρι τις 30/11/2017.

Και στην περίπτωση που δεν τυγχάνει εφαρμογής η διάταξη του άρθρ. 52 του ν.4483/2017 υπό την έννοια ότι δεν έχουν βεβαιωθεί τα τέλη μέχρι 30/9/2017 και στην περίπτωση που έχουν βεβαιωθεί αλλά δεν έχει υποβληθεί σχετική αίτηση από τους οφειλέτες σύμφωνα με την προβλεπόμενη προθεσμία στο άρθρ. 52 δηλαδή όταν δεν υπάρχει ρητή νομοθετική πρόβλεψη, εφαρμόζεται το ά. 21 του ν.1069/1980 σύμφωνα με το οποίο :

«Με κανονισμούς που συντάσσονται και ψηφίζονται από το διοικητικό συμβούλιο της επιχειρήσεως και ελέγχονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο του δήμου ή της κοινότητας στον οποίο ανήκει η επιχείρηση, ρυθμίζονται κάθε φορά τα σχετικά με τη λειτουργία και διαχείριση της

επιχείρησης, σύμφωνα με τις γενικής παραδοχής λογιστικές και οργανωτικές αρχές. 2. Οι ανωτέρω κανονισμοί δύνανται να τροποποιούνται, εφόσον επιβάλλεται τούτο εκ των αναγκών λειτουργίας της επιχειρήσεως κατά την αυτήν ως άνω διαδικασίαν. 3. Μέχρι της συντάξεως των υπό του παρόντος άρθρου προβλεπομένων κανονισμών λειτουργίας και διαχειρίσεως της επιχειρήσεως, εφαρμόζονται οι υπάρχοντες αντίστοιχοι κανονισμοί του Δήμου ή Συνδέσμου και εν περιπτώσει μη υπάρξεως τούτων αι σχετικά περί Δήμων και Κοινοτήτων διατάξεις».

Ήτοι, εφαρμογή έχει το ά. 170 του ΔΚΚ το οποίο εφαρμόζεται ρητώς για τους ΟΤΑ και τα ν.π.δ.δ. και αναλόγως και για τις Δ.Ε.Υ.Α. στο οποίο προβλέπεται η δυνατότητα παροχής διευκολύνσεων τμηματικής καταβολής των οφειλών των τρίτων. Το εν λόγω άρθρο (παρ.2) σε συνδυασμό με το άρθρο 14 του ν.2648/1998 ορίζει ότι αρμόδια όργανα για τη χορήγηση διευκολύνσεων τμηματικής καταβολής ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τη Δ.Ε.Υ.Α. είναι:

- α) Το Δ.Σ. της Δ.Ε.Υ.Α. για βασικές οφειλές μέχρι ποσού 200.000 ευρώ
- β) το Δ.Σ. της Δ.Ε.Υ.Α. για βασικές οφειλές από 200.000 έως 600.000 ευρώ
- γ) το Δ.Σ. της Δ.Ε.Υ.Α. για βασικές οφειλές από 600.000 ευρώ και άνω.

Το Δ.Σ. της Δ.Ε.Υ.Α. μπορεί να εκχωρήσει την αρμοδιότητα είτε εν συνόλω, είτε για συγκεκριμένα όρια οφειλών, σε υπηρεσίες ή υπαλλήλους της Δ.Ε.Υ.Α.

Η διάταξη του ά. 170 του ν.3463/2006, αφορά Στη δυνατότητα που έχουν οι ΟΤΑ α' βαθμού και τα ν.π.δ.δ. αυτών, να παράσχουν στους οφειλέτες τους, τις ισχύουσες, περί πάγιας ρύθμισης ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο, διευκολύνσεις που προβλέπονται στην

υποπαρ. Α.2 της παρ. Α του άρθρου πρώτου του ν.4152/2013 (ΥΠ.ΕΣ. 50045/12.01.2015).

Από 1-7-2013 οι ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο ρυθμίζονται πλέον με τις διατάξεις της υποπαρ. Α.2 του ν.4152/2013, όπως τροποποιήθηκε από την παρ.2 του άρθρου 74 του ν.4174/2013.

Η υπαγωγή στη ρύθμιση σύμφωνα με την ΠΟΛ 1172/2013 μπορεί να γίνει οποτεδήποτε.

Στη ρύθμιση υπάγονται οι κάτωθι οφειλές:

Α) το σύνολο των βεβαιωμένων και ληξιπρόθεσμων οφειλών έως την ημερομηνία της αίτησης που δεν έχουν τακτοποιηθεί κατά νόμιμο τρόπο με αναστολή πληρωμής ή δευκόλυνση ή άλλη νομοθετική ρύθμιση τμηματικής καταβολής ληξιπρόθεσμων οφειλών (υποπαρ. Α.2. περ. 4 του ν.4152/2013 και ΠΟΛ 1112/21.05.2013).

Επίσης δύνανται να υπαχθούν στη ρύθμιση οι κάτωθι οφειλές:

Α) οι βεβαιωμένες και ληξιπρόθεσμες έως την ημερομηνία υποβολής της αίτησης υπαγωγής, οφειλές που τελούν σε διοικητική ή δικαστική αναστολή

Β) μη ληξιπρόθεσμες δόσεις οφειλών, των οποίων τουλάχιστον μία δόση έχει καταστεί ληξιπρόθεσμη κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης ρύθμισης.

Γ) Σε περίπτωση που μετά την ημερομηνία υπαγωγής δημιουργηθούν νέες ληξιπρόθεσμες οφειλές, ο οφειλέτης δύναται να τις υπαγάγει στην πάγια ρύθμιση (άπαξ) με τους ίδιους όρους.

Δ) Σημειώνεται ότι οφειλές βεβαιωμένες υπέρ νομικών προσώπων και τρίτων υπάγονται στην παρούσα ρύθμιση σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ΠΟΛ 1172/2013.

Οι οφειλές καταβάλλονται σύμφωνα με την υποπαρ. Α.2. περ. 1 του ν.4152/2013 σε δύο (2) έως δώδεκα (12) ισόποσες μηνιαίες δόσεις και κατ' εξαίρεση έως είκοσι τέσσερις (24) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, εφόσον πρόκειται για οφειλές που βεβαιώνονται από έκτακτη αιτία.

Οι υπαχθείσες στη ρύθμιση οφειλές οι οποίες προέρχονται από έκτακτη αιτία και δεν προέχονται από δηλώσεις που υποβάλλονται περιοδικά, από τέλη κυκλοφορίας, δάνεια και συμβάσεις μπορούν να ρυθμίζονται και σε ισόποσες μηνιαίες δόσεις άνω των δώδεκα (12) και μέχρι τις είκοσι τέσσερις (24). Σε περίπτωση που υφίστανται οφειλές που μπορούν να ρυθμίζονται, άλλες έως δώδεκα και άλλες έως εικοσιτέσσερις μηνιαίες δόσεις αυτές ρυθμίζονται ταυτόχρονα (ΠΟΛ 1112/21.05.2013 παρ. 4)

Στην περίπτωση που **δεν βεβαιώθηκαν οι οφειλές από τέλη ύδρευσης και αποχέτευσης των Δ.Ε.Υ.Α. και οι οποίες καθίστανται ληξιπρόθεσμες έως την έναρξη ισχύος του ν.3536/2007, μπορεί να ρυθμιστούν και να εξοφληθούν, χωρίς τα αναλογούντα πρόστιμα και προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, ύστερα από κανονιστική απόφαση του διοικητικού συμβουλίου τους που εκδίδεται εντός δύο μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος.**

Με την απόφαση αυτή μπορεί να ορισθεί η δυνατότητα τμηματικής καταβολής των βασικών οφειλών σε μηνιαίες δόσεις, που δεν μπορούν να υπερβαίνουν τις δώδεκα.

Η ρύθμιση γίνεται ύστερα από αίτηση που υποβάλλει ο οφειλέτης προς της Δ.Ε.Υ.Α., εντός εξήντα ημερών από την ημερομηνία έκδοσης της ανωτέρω απόφασης.

Μαζί με την αίτηση, η οποία συνοδεύεται από βεβαίωση του ΟΤΑ για το ποσό της οφειλής, καταβάλλεται και η πρώτη δόση ενώ οι επόμενες καταβάλλονται έως την τελευταία εργάσιμη ημέρα των επόμενων μηνών. Με δήλωση του οφειλέτη μπορεί να ζητηθεί η εξόφληση της οφειλής σε μικρότερο αριθμό δόσεων από τον ορισθέντα με την ανωτέρω απόφαση (ά. 23 του ν. 3536/2007).

Επομένως, είναι δυνατόν ακόμα και αν δεν υπάρχει ρητή νομοθετική πρόβλεψη να θεσπίζει ρυθμίσεις οφειλών η Δ.Ε.Υ.Α με απόφαση του Δ.Σ. της.

2. Σύμφωνα με το ά. 52 του ν.4483/2017 αλλά και με την αιτιολογική του έκθεση, εισάγεται **δυνατότητα ευνοϊκής ρύθμισης των οφειλών προς τους ΟΤΑ καθώς και τα νομικά πρόσωπα αυτών, που προέρχονται από τέλη, φόρους, δικαιώματα, εισφορές, καθώς και τις προσαυξήσεις, τους τόκους και τα πρόστιμα που τις επιβαρύνουν.**

Με την παράγραφο 1 ορίζεται ότι **μπορούν να ρυθμιστούν οφειλές από νομικά ή φυσικά πρόσωπα προς τους δήμους και προς τα νομικά πρόσωπα αυτών.**

3. Όπως προβλέπεται στο ά. 1 του ν.4483/2017 «1. Οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου της παρ. 4 του άρθρου 252 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΔΚ), όπως κυρώθηκε με το άρθρο πρώτου του ν. 3463/2006 (Α' 114) έχουν κοινωφελή και μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα και **διέπονται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από άλλες ειδικές διατάξεις του παρόντος, του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων και του ν. 3852/2010 (Α' 87)**».

Εν συνεχεία, κατά το άρθρο 17 του ν.1069/1980 προβλέπεται ότι: «1. Η οικονομική διαχείριση εκάστης επιχειρήσεως ενεργείται επί τη βάση ιδίου Προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων. **Η επιχείρησης έχει ιδίαν ταμειακήν υπηρεσίαν**, διατάκτης δε των δαπανών αυτής είναι ο Γενικός Διευθυντής εν συμπράξει μετά του προϊσταμένου των οικονομικών υπηρεσιών της επιχειρήσεως ή οι νόμιμοι αναπληρωταί των. 2. Το οικονομικό έτος της διαχειρίσεως αντιστοιχεί προς το οικονομικόν έτος της Δημοτικής ή Κοινοτικής διαχειρίσεως, άμα δε τη λήξει αυτόν κλείονται οι ενιαύσιοι λογαριασμοί και ενεργείται η απογραφή της περιουσίας της επιχειρήσεως».

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 21 του ως άνω νόμου «1. **Με κανονισμούς που συντάσσονται και ψηφίζονται από το διοικητικό συμβούλιο της επιχειρήσεως και ελέγχονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο του δήμου ή της κοινότητας στον οποίο ανήκει η επιχείρηση, ρυθμίζονται κάθε φορά τα σχετικά με τη λειτουργία και διαχείριση της επιχείρησης, σύμφωνα με τις γενικής παραδοχής λογιστικές και οργανωτικές αρχές.** 2. Οι ανωτέρω κανονισμοί δύνανται να τροποποιούνται, εφόσον επιβάλλεται τούτο εκ των αναγκών λειτουργίας της επιχειρήσεως κατά την αυτήν ως άνω διαδικασία. 3. **Μέχρι της συντάξεως των υπό του παρόντος άρθρου προβλεπομένων κανονισμών λειτουργίας και διαχειρίσεως της επιχειρήσεως, εφαρμόζονται οι υπάρχοντες αντίστοιχοι κανονισμοί του Δήμου ή Συνδέσμου και εν περιπτώσει μη υπάρξεως τοιούτων αι σχετικά περί Δήμων και Κοινοτήτων διατάξεις».**

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 167 του ν.3463/2012 περί Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων ορίζεται ότι «1. **Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων του παρόντος, για την είσπραξη των εσόδων των Δήμων και των Κοινοτήτων εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων, όπως αυτές κάθε φορά ισχύουν.** Τα ταμειακά όργανα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ασκούν αντιστοίχως όλες τις αρμοδιότητες που

προβλέπουν οι διατάξεις αυτές. 2. Οι διατάξεις του α.ν. 1819/1951 (ΦΕΚ 149 Α') «Περί τρόπου διεξαγωγής των πάσης φύσεως συναλλαγών του Δημοσίου», όπως κάθε φορά ισχύουν, εφαρμόζονται ανάλογα και για τα χρέη προς τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που έχουν ίδια ταμειακή υπηρεσία. **Δήμοι που έχουν δική τους ταμειακή υπηρεσία και υπηρεσία ύδρευσης ή επιχείρηση ύδρευσης μπορούν να συνεισπράττουν με τους λογαριασμούς ύδρευσης, με σχετική ειδική μνεία και άλλα βεβαιωμένα χρέη από τέλη, δικαιώματα και εισφορές ανταποδοτικού χαρακτήρα, ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.** 3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται τα όρια των οφειλών προς τους ΟΤΑ μέχρι τα οποία αμελείται η ταμειακή βεβαίωσή τους και η λήψη αναγκαστικών μέτρων είσπραξης».

Σύμφωνα με το άρθρο 52 παρ. 12 του ν.4483/2017 « Η ρύθμιση της οφειλής καταργείται, με συνέπεια την υποχρεωτική άμεση καταβολή του υπολοίπου της οφειλής, σύμφωνα με τα στοιχεία της αρχικής βεβαίωσης και την άμεση επιδίωξη της είσπραξής του με όλα τα προβλεπόμενα από την ισχύουσα νομοθεσία μέτρα, εάν ο οφειλέτης: α) δεν καταβάλλει τρεις (3) συνεχόμενες δόσεις ή καθυστερήσει την καταβολή της τελευταίας δόσης για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών, β) δεν υποβάλει στο δήμο τις προβλεπόμενες δηλώσεις για την επιβολή του τέλους επί των ακαθαρίστων εσόδων και του τέλους παρεπιδημούντων, μετά των περιοδικών δηλώσεων Φ.Π.Α. και του εκκαθαριστικού Φ.Π.Α., γ) έχει υποβάλει αναληθή στοιχεία προκειμένου να του χορηγηθεί η ρύθμιση».

Εκ του συνδυασμού των ως άνω διατάξεων, είναι σαφές ότι για την είσπραξη των οφειλών από τα νομικά πρόσωπα των Δ.Ε.Υ.Α. εφαρμόζεται η νομοθεσία που προβλέπει όλα τα αναγκαία μέτρα είσπραξης και

συγκεκριμένα ο Κώδικας Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ) θα πρέπει να εφαρμοστεί υποχρεωτικά από τις Δ.Ε.Υ.Α.

4 και 5. Ως προαναφέρθη, εφαρμόζεται εν προκειμένω ο ΚΕΔΕ στην περίπτωση της παρ.12 του ά. 52 του ν.4483/2017, δηλαδή στην περίπτωση που ο οφειλέτης δεν καταβάλλει τρεις (3) συνεχόμενες δόσεις ή καθυστερήσει την καταβολή της τελευταίας δόσης για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών. Σύμφωνα με το άρθρο 6 του ΚΕΔΕ (ν.δ. 356/1974) «1. Για οποιοδήποτε ποσό χρέους γίνεται ληξιπρόθεσμο, ο οφειλέτης υποχρεούται να καταβάλει τόκους και πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 53 και 57 του Κ.Φ.Δ. (ν.4174/2013), όπως ισχύει. (...) 3. Οι τόκοι και το πρόστιμο της παραγράφου 1 υπολογίζονται και επί των εσόδων υπέρ οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), Ειδικών Ταμείων και εν γένει νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου που συνεισπράττονται με τα δημόσια έσοδα από τη Φορολογική Διοίκηση».

Όπως προβλέπεται στο άρθρο 57 του ν.4174/2013 «*Αν οποιοδήποτε ποσό φόρου δεν καταβληθεί το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας καταβολής, υπολογίζεται πρόστιμο ίσο με ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) του φόρου που δεν καταβλήθηκε εμπρόθεσμα. Μετά την πάροδο ενός έτους από τη λήξη της νόμιμης προθεσμίας καταβολής το παραπάνω πρόστιμο ανέρχεται σε είκοσι τοις εκατό (20%) του φόρου. Μετά την πάροδο δύο (2) ετών ανέρχεται σε τριάντα τοις εκατό (30%) του φόρου*» εν συνδυασμό με το ά. 52 παρ. 7 του ν.4483/2017 συνάγεται ότι η καθυστέρηση καταβολής δόσης συνεπάγεται την επιβάρυνση αυτής με μηνιαία προσαύξηση 5% επί του ποσού της δόσης από την επομένη της ημέρας που όφειλε αυτή να καταβληθεί ενώ αν δεν καταβληθεί το χρέος το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από την παρέλευση

της νόμιμης προθεσμίας καταβολής το παραπάνω πρόστιμο ανέρχεται σε δέκα τοις εκατό (10%) του φόρου που δεν καταβλήθηκε εμπρόθεσμα. Μετά την πάροδο ενός έτους από τη λήξη της νόμιμης προθεσμίας καταβολής το παραπάνω πρόστιμο ανέρχεται σε είκοσι τοις εκατό (20%) του φόρου. Μετά την πάροδο δύο (2) ετών ανέρχεται σε τριάντα τοις εκατό (30%) του φόρου.

Όπως προβλέπεται στο ά. 52 παρ. 1 και 8 του ν.4483/2017 « **1. 1. Οφειλές προς τους δήμους και τα νομικά πρόσωπα αυτών που έχουν βεβαιωθεί ή που θα βεβαιωθούν έως και δύο (2) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος, μπορούν, κατόπιν αιτήσεως του οφειλέτη προς την αρμόδια για την είσπραξή τους υπηρεσία του οικείου δήμου ή του νομικού προσώπου αυτού, να ρυθμίζονται και να καταβάλλονται με απαλλαγή κατά ποσοστό από τις κατά Κ.Ε.Δ.Ε. προσαυξήσεις και τόκους εκπρόθεσμης καταβολής, καθώς και από τα πρόστιμα λόγω εκπρόθεσμης υποβολής ή μη υποβολής ή ανακριβούς δήλωσης ή λόγω μη καταβολής τέλους, ως εξής: α) αν εξοφληθούν εφάπαξ, με απαλλαγή κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%), β) αν εξοφληθούν σε δύο (2) έως είκοσι τέσσερις (24) δόσεις, με απαλλαγή κατά ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80 %), γ) αν εξοφληθούν σε εικοσιπέντε (25) έως σαράντα οκτώ (48) δόσεις, με απαλλαγή κατά ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό (70%), δ) αν εξοφληθούν σε σαράντα εννέα (49) έως εβδομήντα δύο (72) δόσεις, με απαλλαγή κατά ποσοστό εξήντα τοις εκατό (60%), ε) αν εξοφληθούν σε εβδομήντα τρεις (73) έως εκατό (100) δόσεις, με απαλλαγή κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) (...)**

8. Εφόσον ο οφειλέτης, σε οποιοδήποτε στάδιο της ρύθμισης, εξοφλήσει εφάπαξ τις υπόλοιπες δόσεις των ρυθμισμένων οφειλών, παρέχεται απαλλαγή κατά ποσοστό επί του εναπομείναντος ποσού των προσαυξήσεων εκπρόθεσμης καταβολής και των προστίμων, ίσο με αυτό που αντιστοιχεί στον αριθμό των μηνιαίων δόσεων που τελικά

διαμορφώνεται, με αντίστοιχη τροποποίηση της απόφασης του αρμόδιου οργάνου της παραγράφου 4.».

Στην περίπτωση δηλαδή που έχουν βεβαιωθεί οι οφειλές σύμφωνα με το ά. 52 του ν.4483/2017, μπορούν να ρυθμίζονται και να καταβάλλονται με απαλλαγές ως προβλέπεται στο εν λόγω άρθρο διαφορετικά στην περίπτωση που δεν έχουν βεβαιωθεί σύμφωνα με το ά. 52 του ν.4483/2017, δεν υπάρχουν απαλλαγές.

Επομένως, εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι η Δ.Ε.Υ.Α. νομιμοποιείται να επιβάλλει προσαυξήσεις ή να απαλλάσσει από αυτές με απόφαση του Δ.Σ. Περαιτέρω, εκ του συνδυασμού των παραπάνω άρθρων προκύπτει ότι υπάρχει συγκεκριμένος περιορισμός ως προς το ύψος των προσαυξήσεων που είναι δυνατόν να επιβάλλονται.

6. Ως ανεφέρθη ανωτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 21 του ν.1069/1980 ως προς τη διαχείριση των Δ.Ε.Υ.Α. εφαρμόζονται σε περίπτωση που δεν υπάρχουν κανονισμοί των Δ.Ε.Υ.Α. οι σχετικές περί Δήμων διατάξεις.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ΑΝ 344/1968 ως ισχύει:

«1. Η βεβαίωση των φόρων, τελών, δικαιωμάτων, εισφορών και αντιτίμου προσωπικής εργασίας ενεργείται υπό των δήμων και κοινοτήτων εντός αποσβεστικής προθεσμίας πέντε ετών από της λήξεως του οικονομικού έτους εις ο ανάγονται.

Κατ'εξαιρεση είναι δυνατή η βεβαίωση μετά την πάροδο της παραπάνω προθεσμίας αν: α) είναι άγνωστος ο υπόχρεος, β) έχει ακυρωθεί μετ5ά τ5ην πάροδο της πενταετίας η φορολογική εγγραφή για το λόγο ότι ο υπόχρεος δεν έλαβε γνώση της εγγραφής, γ) η βεβαίωση έγινε σε πρόσωπο που δεν είναι μερική ή ολική φορολογική υποχρέωση και δ) η βεβαίωση έγινε για οικονομικό έτος διάφορο από αυτό που αφορά η φορολογική υποχρέωση...»(άρθρο 61 παρ.2 Ν.1416/1984).

Νομολογία: Μη νόμιμη και ακυρωτέα η βεβαίωση τελών από ΟΤΑ μετά την παρέλευση πενταετίας και μη συντρεχουσών των περιπτώσεων εξαιρέσεως που προβλέπονται από το άρθρο 61 παρ. 2του Ν.1416/1984 (ΣτΕ 1990/1999 ΔΔΙΚΗ 2002/125).

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 6 του ΑΝ 344/1968: «... Ο χρόνος της παραγραφής των αξιώσεων των δήμων και κοινοτήτων είναι είκοσι ετών, αρχόμενος από της λήξεως του οικονομικού έτους εντός του οποίου εβεβαιώθησαν αύται οριστικώς. Κατ' εξαίρεσιν αι προερχόμεναι εκ φόρων εν γένει, τελών, δικαιωμάτων, εισφορών και αντιτίμου προσωπικής εργασίας παραγράφονται μετά πενταετίαν ως ανωτέρω...».

Περαιτέρω για την παραγραφή των αξιώσεων των ΟΤΑ κατά τρίτων εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις περί παραγραφής απαιτήσεων του Δημοσίου ήτοι η εγκύκλιος ΠΟΛ 1154/12-10-2016 στην οποία αναφέρεται ότι: «Χρηματική απαίτηση του Δημοσίου μαζί με τα πρόστιμα, τους τόκους και τις προσαυξήσεις που έχουν βεβαιωθεί, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στον ίδιο νόμο ή σε άλλη ειδική διάταξη που ρυθμίζει προθεσμία παραγραφής απαιτήσεων του Δημοσίου. Η προθεσμία παραγραφής αρχίζει από τη λήξη του οικονομικού έτους εντός του οποίου βεβαιώθηκε με τη στενή έννοια η απαίτηση και κατέστη αυτή ληξιπρόθεσμη. (παρ. 2 άρθρου 136 Ν.4270/2014).

Σε εικοσαετή παραγραφή υπόκεινται απαιτήσεις του Δημοσίου που:

ι. απορρέουν από σύμβαση που αυτό έχει καταρτίσει, στην οποία περιλαμβάνεται και η σύμβαση που βασίζεται σε πρακτικό του Ν.Σ.Κ., με το οποίο καταρτίζεται εξωπτωχευτική ρύθμιση του τρόπου καταβολής πτωχευτικών χρεών, οφειλόμενων στο Δημόσιο, η οποία εξομοιώνεται πλήρως με μεταπτωχευτική έννομη σχέση.

ii. απορρέουν από τελεσίδικη απόφαση είτε αναγνωριστική είτε καταψηφιστική οποιουδήποτε δικαστηρίου.

iii. γεννήθηκαν συνεπεία άπιστης διαχείρισης

iv. απορρέουν από διάταξη τελευταίας βούλησης.

v. αφορούν σε περιοδικές παροχές.

vi. γεννήθηκαν από καταλογισμό που έγινε από οποιαδήποτε αρμόδια δημόσια αρχή.

vii. γεννήθηκαν από αυτοτελή πρόστιμα που επιβλήθηκαν από διοικητικές αρχές.

viii. αφορούν σε απόδοση παρακρατηθέντων ή για λογαριασμό αυτού εισπραχθέντων φόρων, τελών και δικαιωμάτων και

ix. απορρέουν από κατάπτωση εγγυήσεων τρίτων (άρθρο 136 παρ. 3 του Ν.4274/2014)

Χρηματική απαίτηση του Δημοσίου, που περιήλθε σε αυτό με οποιονδήποτε τρόπο και οποιαδήποτε αιτία, υπόκειται στην προβλεπόμενη από τις κείμενες διατάξεις παραγραφή, που δεν δύναται όμως σε κάθε περίπτωση να συμπληρωθεί στο πρόσωπο του Δημοσίου προ της παρόδου πέντε ετών από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο έγινε η βεβαίωση αυτή με τη στενή έννοια (παρ. 4 του άρθρου 136 του ν.4270/2014).

Ισχύει ακόμη ότι σύμφωνα με το άρθρο 32 του ν.4304/2014 «Χρηματικές αξιώσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης που αφορούν σε απόδοση φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών και προκύπτουν εξαιτίας μη υποβολής από τους υπόχρεους των αναγκαίων στοιχείων για τη βεβαίωσή τους ή υποβολής ανακριβών ή ελλιπών στοιχείων ή λανθασμένα βεβαιωμένων οφειλών, βεβαιώνονται σε βάρος των υπόχρεων εντός εικοσαετίας από τη λήξη του οικονομικού έτους που δημιουργήθηκε η σχετική υποχρέωση προς καταβολή τους (χωρίς την επιβολή προσαυξήσεων)».

Εν προκειμένω, στην περίπτωση που δεν έχουν βεβαιωθεί οι εν λόγω οφειλές από παροχή υπηρεσιών ύδρευσης-αποχέτευσης, η αποσβεστική προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να γίνει η βεβαίωση αυτών είναι πέντε έτη από της λήξεως του οικονομικού έτους στο οποίο ανάγονται.

Εφόσον βεβαιωθούν, ο χρόνος παραγραφής της αξίωσης της Δ.Ε.Υ.Α. έναντι των τρίτων είναι είκοσι ετών ο οποίος άρχεται από της λήξεως του οικονομικού έτους εντός του οποίου έγινε η βεβαίωση αυτών.

II. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

1. Η Δ.Ε.Υ.Α. νομιμοποιείται να θεσπίζει ρυθμίσεις οφειλών με απόφαση του Δ.Σ. της βάσει των άρθρων 1, 3 και 52 του ν.4483/2017 καθώς επίσης και του άρθρου 252 παρ. 4 του ΔΚΚ αλλά και στην περίπτωση που δεν υπάρχει ρητή νομοθετική πρόβλεψη, βάσει του ά. 21 του ν.1069/1980 εν συνδυασμό με το ά. 170 του ΔΚΚ , την υποπαρ. Α.2. περ. 1 του Ν.4152/2013 και την ΠΟΛ 1172/2013 για τις οφειλές που έχουν βεβαιωθεί ενώ για εκείνες που δεν έχουν βεβαιωθεί βάσει του ά. 23 παρ. 2 του ν. 3536/2007.
2. Υφίσταται η δυνατότητα ευνοϊκής ρύθμισης των οφειλών προς τη Δ.Ε.Υ.Α. που προέρχονται από τέλη, φόρους, δικαιώματα, εισφορές καθώς και τις προσαυξήσεις, τους τόκους και τα πρόστιμα που τις επιβαρύνουν.
3. Σύμφωνα με όσα προβλέπουν οι διατάξεις των άρθρων 1 του ν.4483/2017, 17 και 21 του ν.1069/1980, 167 του ν.3463/2006 καθώς και του άρθρου 52 παρ. 12 του ν.4483/2017, για την είσπραξη των οφειλών από τις Δ.Ε.Υ.Α. εφαρμόζεται η διαδικασία είσπραξης του ΚΕΔΕ (Ν.Δ. 356/1974).
- 4., 5. Εκ του συνδυασμού των άρθρων 52 παρ.7 και 12 του ν.4483/2017, 6 του ν.δ. 356/1974, 57 του ν.4174/2013 συνάγεται ότι η Δ.Ε.Υ.Α.

επιβάλλει συγκεκριμένες προσαυξήσεις σε περίπτωση καθυστέρησης καταβολής της οφειλής καθώς επίσης και νομιμοποιείται να απαλλάσσει από αυτές με απόφαση του ΔΣ της.

6. Οι οφειλές των τρίτων έναντι των Δ.Ε.Υ.Α. από παροχή υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης εφόσον δεν έχουν βεβαιωθεί, βεβαιώνονται εντός αποσβεστικής προθεσμίας πέντε ετών από της λήξεως του οικονομικού έτους στο οποίο ανάγονται.

Όσον αφορά την παραγραφή των αξιώσεων των ΔΕΥΑ κατά τρίτων, αυτές παραγράφονται εντός προθεσμίας είκοσι ετών από της λήξεως του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο βεβαιώθηκαν.

Αθήνα, 19/9/2017

Ο γνωμοδοτών δικηγόρος

Πάνος Ζυγούρης